

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ

Український мовно-літературний факультет імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка
Кафедра світової літератури
Кафедра теорії і практики англійської мови

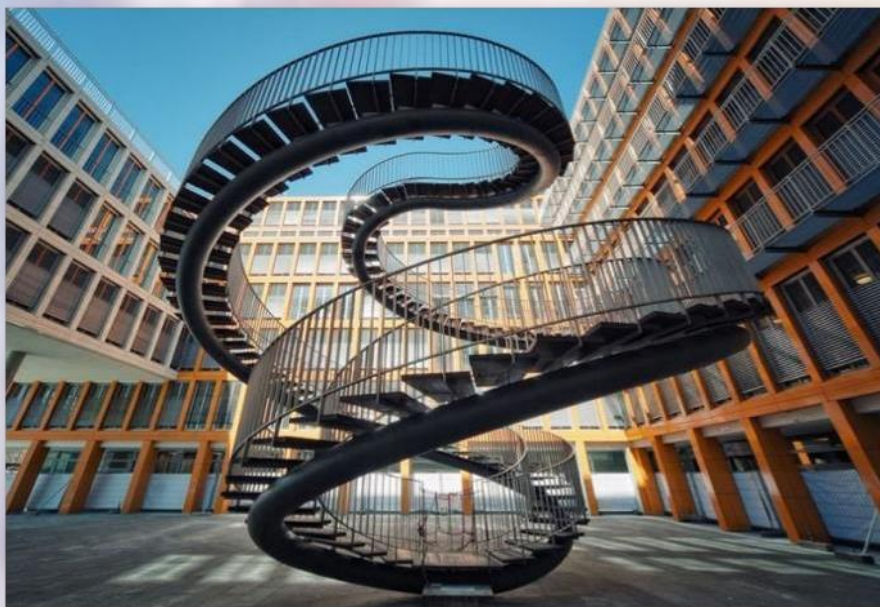
«ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ В МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ – ІНДИВІД І СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ»

**Лінгвістика. Літературознавство. Методика викладання мови і
літератури. Міждисциплінарні дослідження
(психологія, соціологія, історія, політологія, філософія)**

ТЕЗИ

Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю

(9 квітня 2020 року)

Харків – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

Український мовно-літературний факультет імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка
Кафедра світової літератури
Кафедра теорії і практики англійської мови

**«ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ В МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ –
ІНДИВІД І СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ»**

**Лінгвістика. Літературознавство. Методика викладання мови і літератури.
Міждисциплінарні дослідження
(психологія, соціологія, історія, політологія, філософія)**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю

(9 квітня 2020 року)

Харків – 2020

УДК 80:17.022.1

ББК 80

Ц 65

Організатори конференції – кафедра світової літератури, кафедра теорії і практики англійської мови ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Голова оргкомітету конференції –

Ю.Д. Бойчук – проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України

Науковий керівник конференц-проекту –

С.К. Криворучко – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри світової літератури, координатор з наукової роботи українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка

Члени оргкомітету:

Л.В. Гармаш – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри світової літератури;

К.Ю. Голобородько – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка;

І.І. Дорожко – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри психології;

С.Т. Золотухіна – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи;

І.І. Костікова – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і практики англійської мови;

А.Г. Козлова – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури;

М.М. Журенко – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри світової літератури;

І.В. Разуменко – кандидат філологічних наук, професор кафедри світової літератури

Секретарі: О.О. Атанова, Л.О. Корнієнко, Т.М. Тихоненко, В.К. Четверик

«Ціннісні орієнтири в мистецькому просторі – індивід і соціальний контекст»: Програма і тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю (9 квітня 2020 року). Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 106 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (Протокол № 2 від 11.03.2020)

Тези доповідей конференції, основними темами якої є обговорення системи художніх інтересів письменників / носіїв мови, які впливають на інтелектуальні, моральні, емоційні пласти ідей, конфліктів, героїв / мовленнєвих актів та формують **ціннісні орієнтири** авторів, напрямів, спільноти. На засадах психологічної та аналітичної інтерпретації автори звертають увагу на внутрішні конфлікти героїв у обставинах, що формують варіативність психодрами. Це дозволяє встановити процеси засвоєння / заперечення норм культури, соціальних цінностей персонажів, що висвітлюють вплив спільноти на психіку індивіда, його рефлексію і дозволяють вибрати типи дій суб'єкта / об'єкта у мові, літературі, кіно, мистецтві, психології, соціології, педагогіці, методиці.

Для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних закладів вищої освіти та вчителів загальноосвітніх шкіл.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Козлик І.В. ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЦІННІСТЬ: БАЗОВІ ОРІЄНТИРИ ТА ВЕКТОРИ РОЗГЛЯДУ	41
Козлова А.Г. ЧЕЛОВЕК И МИР В РОМАНЕ МАЙИ ЛУНДЕ «ИСТОРИЯ ПЧЁЛ»	42
Козорог О.В. МИР ДЕТСКОЙ КНИГИ В РАННЕМ ТВОРЧЕСТВЕ МАРИНЫ ЦВЕТАЕВОЙ	43
Комар О.С. IMPLEMENTATION OF THE “SOCIAL INEQUALITY” CONCEPT IN THE CONTENT OF FUTURE TEACHERS’ OF ENGLISH INITIAL EDUCATION	44
Комаров С.А. ІНТРОСПЕКЦІЯ ТА РЕФЛЕКСІЯ ЯК ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ СВІДОМОСТІ МИТЦЯ У НОВЕЛІ Г. ДЖЕЙМСА «THE MIDDLE YEARS»	45
Косович О.В. МОВА І ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ	46
Kostikova Pona WHAT IS THE VALUE OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES?	47
Кохан Р.А. МОДЕЛЮВАННЯ ХУДОЖНЬОГО СВІТУ ЛІТЕРАТУРИ ПРО ДІТЕЙ: АНАЛІТИЧНА МАТРИЦЯ СМИСЛОТВОРЕННЯ	48
Кравченко О.О. ДОСТУПНІСТЬ ЯК ОДНА З УМОВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	49
Криворучко С. К., Разуменко І. В. ЦІННІСТЬ ФЕНОМЕНУ «КНИГИ» (РОМАН РОБЕРТА М. ЗОННТАҒА «СКАНЕРИ»)	50
Кузнецова О.С. ВІДОБРАЖЕННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ ПЕРСОНАЖІВ У ПОВІСТІ А.Н. РИБАКОВА «ПОСТРІЛ»	51
Куницька І.В. ПОЕТИКА ПЕРЕМІЩЕНЬ У СЮРРЕАЛІСТИЧНОМУ РОМАНІ А. ПЛАТОНОВА «ЧЕВЕНГУР»	52
Кушнір І.Б. ТРАНСФОРМАЦІЯ АРХЕТИПНОГО ОБРАЗУ ПОПЕЛЮШКИ У САТИРИЧНІЙ КАЗЦІ С. БЕННІ «ПОПЕЛЮШОК»	54
Лісевич В.В. ПИСЬМЕННИЦТВО ЯК ЗАСІБ ПОДОЛАННЯ ЖИТТЄВОЇ КРИЗИ (ЗА РОМАНОМ ФІЛІПА РОТА «ПРОФЕСОР БАЖАННЯ»)	55
Літвін С.М. ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ У ТВОРЧОСТІ ІРВІНА ВЕЛША	56

способи комунікації між закоханими, порушено проблеми батьків / дітей, письменника / читача, начальника / підлеглого. Комфортабельна побутова система сучасності у романі призначена знищити гуманістичні цінності, інституцію письменництва (читача / автора), систему освіти, особистісне спілкування та людину як індивіда взагалі, зробивши її рабом сучасних технологій, якому заборонено мати і відчувати щось природне.

Топоси картини світу «Сканерів» розподіляються на зони: А, В, С. Зона А – найкомфортабельніша, заснована на побутовості найсучасніших технологій, які полегшують життя індивіда. Зона С – це зображення правдоподібного матеріального рівня, який сьогодні маємо ми, однак у романі вона представлена як неефективна, застаріла, в якій індивід мусить страждати. Герой перебуває в зоні А. Він має найсучаснішу роботу – сканер, який мусить перевести всю літературу із паперової форми в електронну. Він виконує велику місію – змінює світ на краще, робить інформацію доступною для всіх. Провідною тезою сьогодення роману є безкоштовні знання. Безкоштовні знання скасовують соціальні інституції: школи, університети, письменництво, видавництво. Школи й університети не потрібні тому, що можна вчитися самостійно та безкоштовно, отже професія вчителя та професора стає непотрібною, оскільки знищується учень і студент, який тепер самостійно оволодіває знаннями. Також робляться непотрібними письменники й видавці, тому що їхню роботу ніхто не буде оплачувати, оскільки цивілізація вже випрацювала великий обсяг літератури, яку можна читати, однак, її вже ніхто не читає, оскільки зі зникненням сучасного письменника припиняє своє існування сучасний читач, тому що давня література без учителя та професора, яких немає, йому незрозуміла.

Література

1. Зоннтаг Р.М. Сканери / Переклад з німецької Люби-Параскевії Стринадюк. Брустурів: Дискурсус, 2018. 192 с.

ВІДОБРАЖЕННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ ПЕРСОНАЖІВ У ПОВІСТІ А.Н. РИБАКОВА «ПОСТРІЛ»

Кузнецова О.С. (Харків)

Література для дітей, з її підвищеною увагою до повчального змісту художнього твору в більшості випадків створює персонажів, які могли б слугувати стійким взірцем для наслідування юними читачами. При цьому ціннісні

орієнтири героїв відображаються в наративній структурі тексту. Наше дослідження присвячене аналізу засобів вираження дитячого та дорослого погляду на суспільні цінності повісті А.Н. Рібакова «Постріл».

За основу ми взяли класифікацію прийомів наративного зображення свідомості, запропоновану В. Шмідом [1], у відповідності до якої дані прийоми підрозділяються на експліцитні, які описують внутрішній світ персонажа вербально, та імпліцитні, що відображають почуття та стан героя за допомогою символічних знаків. У повісті А.Н. Рібакова представлені як вербальні засоби вираження позиції та світосприйняття героїв, до яких відносяться пряма внутрішня мова, невласне-пряма мова та оповідь наратора, який описує внутрішній стан персонажа, так і імпліцитний прийом зображення ціннісних орієнтацій героїв, а саме включення в наратив текстів пісень, зміст яких викриває недоліки шкільного колективу. Позитивні та негативні персонажі повісті займають діаметрально протилежні позиції, їхні погляди на суспільні цінності не збігаються, про що свідчать їхні вчинки та висловлювання. Це стає поштовхом для виникнення конфліктних ситуацій, у яких відбувається зіткнення різних точок зору.

Література

1. Шмид В. Изображение сознания в художественной прозе. Narratorium. 2017. № 1 (10). URL: <http://narratorium.ru/2018/04/03/вольф-шмид-гамбург-германия/>.

ПОЕТИКА ПЕРЕМІЩЕНЬ У СЮРРЕАЛІСТИЧНОМУ РОМАНІ А. ПЛАТОНОВА «ЧЕВЕНГУР»

Куницька І.В. (Київ)

Сюрреалізм як усвідомлена естетична програма виник у 1920-і роки. Яскравою рисою сюрреалістичних декларацій є посилена увага до внутрішнього світу людини, зокрема, відкритий психоаналізом поділ психіки на свідоме й несвідоме. Чи не найбільш поширеною формулою несвідомого у період модернізму став образ лабіринту, а шлях пізнання несвідомого – це блукання в лабіринті без сподівання знайти вихід. Традиційний сюжет мандрів, який ліг в основу численних творів світової літератури, почав проектуватися на внутрішнє життя, а тому кожного разу отримував нове втілення.

У романі «Чевенгур» А. Платонов наділяє елементами власного сприйняття світу кожного персонажа, за їх посередництвом здійснює свій шлях у глибини